tvarkingas, jame buvę akmenys sukrauti lygiai, viename lygyje. Grindinio V bei P dalys buvo savavališkai nukastos mechanizuotai iki tyrimų. Rūsys buvęs medinis, neaptikta jokių mūro dalių, tačiau šalia grindinio fiksuota nedidelių medienos fragmentų. Sprendžiant iš radinių, šioje vietoje stovėjęs pastatas su rūsiu galėjo būti apleistas XVII a. pabaigoje bei užverstas buitinėmis šiukšlėmis, pastato aplinkoje buvusiomis žemėmis.

Birutės St. 4

In 2012, an excavation was conducted at the site of the planned restoration of the building at Birutės St. 4 in Trakai. 397.27 m^2 were excavated (including area 1, which was dug without the archaeologist's knowledge). The investigation was conducted at the site of a building erected in the late 19th–20th century. In areas 2 and 3, a 1.7–1.8 m thick cultural layer was recorded only at the semi-basement sites. Over a thousand finds were found, the bulk of them household pottery and stove tile fragments (Fig. 1). The unearthed basements date to the 16th – early 20th centuries.

Ugnius Budvydas

Karaimų gatvė 27

2012 m. rugsėjo mėnesį planuojamų atstatyti pastatų vietose Trakuose, Karaimų g. 27, buvo atlikti archeologiniai tyrimai. 2011 m. šioje sklypo dalyje jau buvo vykdomi kasinėjimai (E. Butėnas, K. Katalynas), kurių metu ištirtos 5 bendro 227 m² ploto perkasos (*ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 434–436). Aptiktas 0,2–2,4 m storio kultūrinis sluoksnis su gausiais radiniais, datuojamais XV–XVII a. Perkasoje 1 atidengta medinio pastato su krosnimi liekanos. Perkasose 4 ir 5 rastas 7 m ilgio XVII a. II pusės pamatų fragmentas iš gotikinių plytų bei riedulių. Pamatas sutvirtintas moliu.

2012 m. tyrimai buvo atliekami pagal atstatomų pastatų perimetrą. Ištirtos 9 skirtingo dydžio perkasos (iš viso 147 m^2), kurių plotis 1,5 m. Jos buvo išmatuotos lygiagrečiai 2011 m. tirtiems plotams. Tyrimų metu fiksuotas iki 3,1 m storio kultūrinis sluoksnis su XV–XX a. datuojamais radiniais (1 pav.). Rasta daugiau nei 1000 radinių, kurių dauguma datuoti XV–XVII a. Tai buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentai. Aptiktos kelių puodyninių koklių dalys, 4 XVII–XX a. monetos. XX a. ūkinėse duobėse gausiai rasta XVII–XIX a. indų dalių. Archeologinių tyrimų metu išskirti keli kultūrinio sluoksnio horizontai, kurių ankstyviausias datuotas XV–XVI a. Jame absoliučią keramikos fragmentų daugumą sudarė žiestų bei apžiestų puodų šukės (pakraštėliai, sienelės, dugneliai), rasta keliolika puodyninių koklių fragmentų. Dauguma puodų šukių degta redukcinėje aplinkoje, neornamentuoti, rečiau paviršius puoštas horizontaliais grioveliais. Keramikai būdinga grubi molio masė su stambiomis mineralinėmis priemaišomis. Keletas puodų šukių priklausė ąsočiams gludintu paviršiumi.

Perkasoje 4 iš dalies atidengtas 2011 m. archeologinių tyrimų metu rastas rūsys ar pusrūsis bei prie tuo metu stovėjusio pastato buvę akmeniniai grindiniai su latakais lietaus vandeniui nutekėti. Atidengta 4 m ilgio ŠV siena bei dalis ŠR ir PV sienų. Likusi rūsio dalis buvo už tyrinėtos perkasos ribų. Nustatyta, jog rūsys statytas XVII a. II pusėje. XVIII a. II pusėje, tikriausiai sudegus medinei antžeminei pastato daliai, rūsys buvo nugriautas ir užpiltas griuvenomis. Tai patvirtina grindų lygyje rasta Rusijos imperijos 1738 m. denga bei gausūs degėsiai.

Išlikusios rūsio sienos mūrytos iš lauko akmenų bei plytų, sutvirtintos moliu. Plytos antrinio naudojimo, ant dalies jų yra išlikę kalkinio skiedinio. Išmatuotos plytos 14,5x9, 32x16x7, 14x9, 29x14x8, 31x15x8 cm dydžio, dalis jų su braukomis. Mūrui naudoti akmenys buvę 25x20, 40x20, 30x20, 30x30, 35x30x20, 30x25x15 cm dydžio. Išlikusios rūsio sienos iki 1,23 m aukščio, ŠV siena 60–70 cm storio. Sienos vidinė dalis mūryta kaitaliojant plytų bei akmenų mūrą. Geriau išlikusioje sienos dalyje plytos dėtos pagal tam tikrą sistemą, kuri primena renesansui būdingą kryžminį plytų rišimo būdą, išplitusį Lietuvoje XVII a. Siūlės tarp plytų 3–4 cm storio. Likusioje sienos dalyje įvairaus dydžio akmenys kloti eilėmis. Šalia rūsio buvo atidengti du grindiniai, žymintys tuo metu buvusį paviršių (bendras grindinių plotas apie 15 m^2). Ploto PV dalyje esantis grindinys klotas ant įžemio – stambaus žvyro. Naudoti vidutinio dydžio akmenys (15x10, 20x10, 20x15 cm). Grindiniai vietomis apardyti, geriau išlikusiose vietose akmenys sukrauti lygiai, viename lygyje. Ploto 4 PV dalyje rastas grindinys tikriausiai buvo grįstas iki pat Karaimų gatvės. Atidengti abu grindiniai su rūsiu sudaro vientisą kompleksą ir yra vienalaikiai.

Perkasose 5–7 atidengti nedideli mūrinių pamatų fragmentai veikiausiai priklauso XIX a. pabaigoje stovėjusiam, o XX a. viduryje nugriautam pastatui. Perkasose 8–9 fiksuota apie 12–13 m pločio bei iki 3 m gylio XX a. duobė, į kurią buvo verčiamas statybinis laužas bei aplinkinė žemė su XV–XX a. radiniais.

Karaimų St. 27

In 2012, an excavation was conducted at the sites of buildings scheduled for rebuilding at Karaimų St. 27, Trakai. A 147 m^2 area was excavated, a basement from the second half of the 17th – first half of the 18th century was dug out, and a cultural layer up to 3 m thick that contained finds was recorded (Fig. 1). The earliest cultural layer horizons date to the 15th–16th centuries.

1 pav. Puodų bei koklių fragmentai, geležinis raktas. U. Budvydo nuotr.

Fig. 1. Pot and stove tile fragments and an iron key

Irma Kaplūnaitė, Rytis Jonaitis

Žvalgomieji tyrimai Karaimų gatvėje 39

2012 m. lapkričio mėnesį vykdyti archeologiniai žvalgomieji tyrimai Trakų senojo miesto vietoje (UK 27125), Karaimų g. 39. Sklype planuojama nutiesti vandentiekio (13 m ilgio) ir buitinės nuotekynės (25 m ilgio) atkarpas. Prieš šiuos darbus buvo ištirti 4 šurfai. Trijų šurfų (1–2, 4) dydis 1,5x1,5 m, ketvirto (3) – 2,4x1,2 m. Iš viso tyrinėtas 9,63 m^2 bendras plotas.